

Asia: OM 17/41/2015

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Yleisiä huomioita

Lausuntonne

Ehdotusta voidaan pitää kokonaisuutena onnistuneena. Yksittäiset säännökset ovat pääsääntöisesti selkeitä ja tarkkoja.

1 luku (Yleiset säännökset)

Lausuntonne

-

2 luku (Valitus hallintopäätöksestä)

Lausuntonne

-

Luvussa säädettäisiin myös toimivaltaisesta hallinto-oikeudesta (5 §). Onko pykälä mielestänne riittävän yksiselitteinen ja täsmällinen?

Toimivaltaisesta hallinto-oikeudesta säädetään 5 §:ssä. Toimivaltasäännös tuntuu selkeältä ja kattavalta. Kuitenkaan sinänsä marginaalista tilannetta, jossa valituksen kohteena oleva hallintopäätös on tehty hallinto-oikeudessa, ei ole säännelty. Jatkoselvittelyssä voitaisiin tutkia, voitaisiinko toimivaltaa koskevaan säännökseen lisätä momentti, jossa todetaan, että ao. hallinto-oikeudella ei ole toimivaltaa silloin, kun vaalituksen alainen päätös on tehty kyseisessä hallinto-oikeudessa. Tällöin asia olisi siirrettävä esim. mihin tahansa toiseen hallinto-oikeuteen.

Lakiin ehdotetaan uutta säännöstä asiakokonaisuuden yhdistämisestä hallinto-oikeudessa (6 §).

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommenttinne

-

3 luku (Valituksen tekeminen)

Lausuntonne

-

4 luku (Muu hallintolainkäyttöasia)

Lausuntonne

-

5 luku (Puhevalta ja avustajan tai asiamiehen käyttäminen)

Lausuntonne

-

6 luku (Asian käsittely ja selvittäminen)

Lausuntonne

Ehdotetun 6 luvun 21 §:n mukaan hallintotuomioistuimen on pyynnöstä ilmoitettava arvio asian käsittelyajasta. Säännös ei ole nykyaikainen. Käsittelyilmoitukset tulisi tehdä muutoinkin kuin pyynnöstä. Olisi harkittava, voitaisiinko 21 §:ään ottaa samat säännökset ilmoituksista, kuin oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 18 §:ssä on säädetty. Kyseinen säännös lisättiin oikeudenkäymiskaareen 2000-luvun alkupuolella, kun tuomioistuinten toimintaa haluttiin sujuvoittaa ja tehostaa.

Luvussa säädettäisiin päätöksen tehneen viranomaisen velvollisuudesta antaa tuomioistuimen pyynnöstä lausunto sakon uhalla (8 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

Säännös selvityksen rajoittamisesta olisi uusi (12 §).

-

Mahdolliset lisäkommentit

-

Luvussa säädettäisiin myös eri selvitysketjuista. Uusia selvitysketjuja olisivat suullinen valmistelu ja tarkastus.

Suullinen valmistelu (13 §)

-

Mahdolliset lisäkommentit

-

Tarkastus (15 §)

-

Mahdolliset lisäkommentit

-

Luvussa olisi säännös järjestyssakon tuomitsemisesta tuomioistuimen arvoa loukkaavan kirjallisen aineiston toimittamisen perusteella (20 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta? Pitäisikö tuomioistuimen varoittaa kirjallisen aineiston toimittajaa ennen sakon tuomitsemista?

-

7 luku (Suullinen käsittely)

Lausuntonne

-

8 luku (Hallintotuomioistuimen päätöksenteko)

Lausuntonne

Ehdotukseen olisi hyvä ottaa säännökset, jotka tukevat asian joutuisaa käsittelyä ja toisaalta asianosaisen informointia. Vastaavat säännökset ovat oikeudenkäymiskaaren 24 luvun 8 §:ssä. Tuomio annetaan pääsääntöisesti heti ja esimerkiksi laajassa tai vaikeassa asiassa tuomioistuimen jäsenten neuvottelun tai tuomion laatimisen vaikeuden vuoksi tuomio saadaan antaa 14 päivän kuluessa pääkäsittelyn päättymisestä (8 § 2). Kun asia ratkaistaan toimittamatta pääkäsittelyä tai valmistelun istuntoa, tuomio annetaan viivytyksettä tuomioistuimen kansliassa. Tuomioistuimen on tällöin ilmoitettava asianosaisille kirjallisesti tuomion antamispäivä hyvissä ajoin ennen tuomion antamista (8 § 3). Jos asianosainen saa tietää ratkaisun antopäivän, joko saatuaan kuulla päivämäärän istunkäsittelyssä tai etukäteen prosessioitteeseen toimitetulla kirjallisella ratkaisuilmoituksella, ei oikeusturvan vaarantumisen riskiä ole ainakaan muutoksenhakuoikeuden ja -mahdollisuuden kannalta. Asianosainen tietää odottaa ratkaisua. Kun asianosainen on vielä antanut prosessioitteensakin, voidaan ratkaisu toimittaa sinne. Tällainen menettely tulisi säätää myös hallintolainkäyttölakiin.

9 luku (Tiedoksianto)

Lausuntonne

Ehdotuksen mukaiset säännökset tuomioistuimen päätöksen tiedoksiannosta ovat hyvät etenkin kun niihin on otettu uusia säännöksiä suullisesta tiedoksiannosta ja tiedoksiannosta asianosaisen

käyttämälle avustajalle. Ratkaisun tiedoksiantoa voidaan pitää yhtenä oikeusturvatakeena. Se antaa tiedon muutoksenhakuajan alkamisajankohdasta. Oikeusturvan kärsimättä asiassa voitaisiin mennä edemmäksikin. Mikäli hallintolainkäyttömenettelyssä omaksuttaisiin käsittelyaikatietojen antaminen samoin kuin ratkaisupäivän ilmoittaminen, jollaiset säännökset ovat oikeudenkäymiskaaren 24 luvussa ja 11 luvun 3a §:ssä, voitaisiin haastemiestiedoksiantoa vähentää merkittävästi ja säästää se vain poikkeustapauksiin. Jos prosessiosoitteen ilmoittamisvelvollisuudesta käytännön työskentelyssä pidetään tiukasti kiinni, voidaan päätökset lähes säännönmukaisesti lähettää tavallisena postina tai sähköisessä muodossa annettuihin prosessiosoitteisiin, eikä muuta todisteellista tiedoksiantoa tarvita. Asiakirja on tullut tiedoksi seitsemäntenä päivänä lähettamisestään. Tätä menettelyä on noudatettu yleisten tuomioistuinten puolella alioikeusuudistuksesta lähtien lähes 25 vuoden ajan, eikä oikeusturvaongelmia sitten alkuaikojen ole esiintynyt.

Ehdotuksen mukaan ainoastaan velvoittavat päätökset, joiden tiedoksisaannista alkaa kulua muutoksenhakuaja tai muu vastaanottajan oikeuteen vaikuttava määräaika, tulisi antaa tiedoksi todisteellisesti (1 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

Ratkaisupäivän ennakoilmoittaminen ja prosessiosoitteen käyttämisen mahdollisuudet vähentävät merkittävästi todisteellisen tiedoksiannon tarvetta myös niissä tapauksissa, joissa on kysymys velvoittavista päätöksistä. On kuitenkin varmintaa omaksua ehdotuksen 1 §:ssä säännelty menettely. Tuomioistuimelle pitäisi kuitenkin jättää harkintavaltaa menettelytavan valinnassa. Joissakin tilanteissa velvoittavaakaan päätöstä ei tarvitsisi antaa todisteellisesti tiedoksi, jos voidaan muuten varmistua tiedon kulkeminen esimerkiksi asianajajan kautta.

10 luku (Oikeudenkäyntikulut)

Lausuntonne

-

11 luku (Päätöksen korjaaminen ja täydentäminen)

Lausuntonne

-

Säännös päätöksen täydentämisestä olisi uusi (2 §).

-

Mahdolliset lisäkommenttinne

-

12 luku (Valitus hallintotuomioistuimen päätöksestä)

Lausuntonne

-

Ehdotuksen mukaan uudessa yleislaissa olisi pääsääntönä, että hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan (1 §). Tarvittaessa

poikkeuksista säädettäisiin jatkossa erikseen. Ehdotus valituslupamenettelystä pääsääntönä poikkeaisi voimassa olevasta laista.

-

Mahdolliset lisäkommenttinne

-

Hallintopäätöksen tehneellä viranomaisella ei nykyisten yleissäännösten mukaan ole valitusoikeutta hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Viranomaiselle ehdotetaan valitusoikeutta tilanteessa, jossa ensi asteen hallintotuomioistuin on kumonnut sen päätöksen tai muuttanut sitä (3 §). Ehdotus päätöksen tehneen viranomaisen valitusoikeudesta poikkeaisi voimassa olevasta laista.

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommenttinne

Ehdotus viranomaisen valitusoikeudesta siinä tapauksessa, jossa hallinto-oikeus on muuttanut viranomaisen ratkaisua, on kannatettava. Sillä paikataan se aukko, joka nykylainsäädännössä on ollut. Joissakin tilanteissa on tärkeää, että muutoksenhaku sallitaan. Kyse voi olla esimerkiksi virkamiehen erottamista koskevasta ratkaisusta. On monestakin syystä tärkeää, että tällaisessa, kuitenkin melko harvinaisessa tilanteessa työnantaja on oikeutettu valittamaan, mikäli sen antamaa ratkaisua on muutettu tai se on kumottu.

13 luku (Ylimääräinen muutoksenhaku)

Lausuntonne

-

Kantelu ylimääräisenä muutoksenhakeinona ehdotetaan poistettavaksi. Nykyiset kanteluperusteet yhdistettäisiin purkuperusteisiin (5 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

Luvussa ehdotetaan nimenomaista säännöstä ylimpien laillisuusvalvojen oikeudesta hakea purkua lainvoimaiseen päätökseen (6 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

Ehdotuksen mukaan muun hakijan kuin viranomaisen olisi päätöksen purkamista koskevassa asiassa käytettävä lainoppinutta avustajaa (6 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

14 luku (Päätöksen täytäntöönpano ja hallintotuomioistuimen väliaikaiset määräykset)

Lausuntonne

-

Oikeudenkäymiskaaren ehdotettujen muutosten johdosta yleisiltä tuomioistuimilta poistuisi toimivalta antaa turvaamismääräyksiä hallintolainkäyttöasioissa. Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

Turvaamismääräysten antaminen hallintolainkäyttöasioissa sopii paremmin hallintolinjalle kuin yleisille tuomioistuimille. Sen vuoksi ehdotusta on kannatettava.

15 luku (Voimaantulo)

Lausuntonne

-

Liitelait

Mahdolliset kommenttinne

-

Yksityiskohtaisia huomioita

Tekniset huomionne

-

Nuotto Antero
Pirkanmaan käräjäoikeus